

LA MÉDAILLE D'UN GRAND SAVANT ROUMAIN -
CONSTANTIN LEVADITI

RÉSUMÉ

On présente la médaille frappée en 1945 à Paris (médaileur André Lavrillier) pour le professeur Constantin Levaditi (1874–1953), membre de l'Académie Française de Médecine et Membre d'Honneur de l'Académie Roumaine.

„CAMPANIA DE IARNĂ”. O MEDALIE NEINSTITUITA

RADU OCHEȘEANU

România, spre deosebire de celelalte state combatante din vremea celui de-al doilea război mondial, nu a instituit pentru răsplătirea meritelor de război, cu excepția unei singure medalii, „Cruciada împotriva comunismului”¹, pe panglica căreia erau prinse baretele cu numele bătăliilor la care participase purtătorul decorației, noi ordine și medalii. Totuși, din perioada imediat următoare încheierii războiului, a fost semnalat în literatura de specialitate proiectul ordinului „23 VIII 1944”, de fapt o cruce comemorativă, pe care Regele Mihai I intenționa să o acorde ofițerilor și soldaților armatei române cu ocazia aniversării unui an de la înlăturarea regimului Mareșalului Ion Antonescu și intrarea României în coaliția antinazistă². Ordinul, însă, a rămas nedistribuit, datorită declanșării „grevei regale”, în preziua promulgării sale³.

Aici dorim să prezentăm o altă medalie militară românească care nu a mai fost instituită datorită avaturilor marii conflagrații mondiale.

Medalia, de tombac patinat, cu toartă și inel de prindere, are diametru de 32 mm.

Av. Acvilă cruciată și conturnată, cu zborul deschis, ține în gheare o spadă cu garda în cruce și vârful spre dr., dedesubt cifra încoronată a Regelui Mihai I, în câmp st. doi brazi.

Rv. CAMPANIA/DE/IARNĂ ; totul într-o cunună alcătuită din frunze de laur și stejar, strânse, jos, într-o mână dextră.

Panglica medaliei este de rips moarat și are lățimea de 36 mm. Centrul ei, de culoare albă, cu lățimea de 28 mm, este flancat de o parte și de alta de câte un tricolor, lat de 4 mm, ce are culorile albastru, galben și roșu dispuse, în această ordine, de la centru spre margine. Panglica are lisiere albe, foarte subțiri.

Și această medalie, concepută în stilul grandilocvent, atât de apreciat de regimurile totalitare europene și promovat și în arta oficială românească a vremii, nu pare a fi fost o reușită artistică. Dacă zborul acvilei valahe, care înfruntă viscocele stepei, este bine sugerat de liniile frânte ce străbat întreg câmpul medaliei, brazii, simbol al iernii, dar arbori de munte, nu prea își află rostul aici, doar dacă se dorea să se sugereze astfel îndepărtatele plaiuri românești ocrotite în Răsărit de piepturile ostașilor români. Prin zborul păsării cu capul conturnat în același plan, modelatorul va fi încercat să redea încordarea acvilei valahe în luptă cu stihiiile iernii rusești. Dar, probabil, imposibilitatea tehnică a realizării la Monetația Statului a unei medalii în altorelief face ca reușita artistică să nu fie deplină. Deși tratat de artist într-o manieră modernă, reversul este banal.

Pe medalie nu apar numele sau inițialele modelatorului și gravorului, astfel că aceștia rămân pentru noi necunoscuți.

Cum denumirea acestei medalii este inspirată după cunoscuta decorație germană, ce a fost acordată pe frontul de răsărit în iarna lui 1941/2, fără a avea

elemente pentru a putea fixa cu certitudine anul realizării, ne gândim la ipoteza în care decorația a fost pregătită pentru a fi acordată combatanților în iarna lui 1942/3, dar probabil catastrofele militare de la Cotul Donului și Stalingrad au făcut inoperantă instituirea acestei medalii militare.

Fig. 1. Medalia militară „Campania de iarnă”.

NOTE

*Comunicare prezentată la „Al V-lea Simpozion național de numismatică” Deva 1988. Medalia prezentată se păstrează în colecția secției de istorie modernă a MIAMB.

¹Valerian Ciofu, *L'information numismatique*, 36, 1975, Paris, p. 19.

²Floricele Marinescu, *SMMIM*, 13, 1980, p. 294-295; Floricele Marinescu, Radu Ocheșeanu, *RMMN*, 1, 1991, p. 190.

³Floricele Marinescu, *op. cit.*, p. 295

„LA CAMPAGNE D'HIVER”. UNE MÉDAILLE NON INSTITUÉE

RÉSUMÉ

L'auteur présente une médaille militaire roumaine – “La campagne d'hiver” probablement préparée pour être décernée aux combattants de la campagne d'hiver des années 1942-1943, mais qui a resté non instituée.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. La médaille militaire „Campania de iarnă”.

SCULPTORUL MEDALIST ȘTEFAN GRUDINSCHI (1928-1989) VIAȚA ȘI OPERA

VALERIAN I. CIOFU

Ștefan Grudinschi, unul dintre cei mai fecunzi sculptori medaliști români din a doua jumătate a sec. XX, s-a născut la Brașov la 27 iulie 1928. Tatăl său, Vasile, provenea din Bucovina, iar mama sa, Maria, era moldoveancă din Comănești, de pe valea Troțușului.

Școala primară a făcut-o la Medgidia și Râmnicu Vâlcea, unde tatăl său, ofițer, a fost mutat cu serviciul. Liceul l-a urmat la București unde a absolvit clasa de sculptură în metal-matrișerie la Grupul școlar energetic. Apărând anumite împrejurări materiale nefavorabile în familia părinților, elevul Ștefan a fost nevoit să se angajeze la vârsta de 17 ani, în 1945, la Monetăria Statului, unde a lucrat 43 de ani, până la 1 dec. 1988 când s-a pensionat. Fiind și elev și muncitor, la recomandarea prof. ing. C. Dragnea (directorul liceului), a început a lucra, ca ajutor al sculptorului Șt. Baraschi, la unele sculpturi mari pentru orașul București. Ulterior a lucrat singur, sub antrepriza lui C. Iordache (membru în Uniunea Artiștilor Plastici), sculpturile Discobolul, Boxerul și Alergătorii de la sala Floreasca. Activitatea lui principală a rămas însă la Monetărie, unde a lucrat numeroase machete de monede, decorații și medalii. Simțind nevoia unei specializări și lărgirii orizontului său artistic, urmează cursurile Universității Populare din București, secția de artă plastică, unde a avut ca profesori străluciți sculptori ai vremii. Aceștia i-au dat aripi și valențe noi care l-au consacrat sculpturii mici, medaliile. A avut privilegiul să lucreze mulți ani cu sculptorii medaliști renumiți, din generația mai veche, Haralamb Ionescu și Gheorghe Stănescu. Cu H. Ionescu a lucrat unele medalii pe care le-au semnat împreună. La rândul său, a îndrumat pașii de început ai tinerilor medaliști C. Dumitrescu, V. Gabor și Fetița Maximilian de la Monetărie. A decedat la 6 decembrie 1989, la vârsta de 61 de ani.

Opera artistică a medalistului Ștefan Grudinschi a fost reconstituită cu ajutorul fototecii ștampilate rămasă în păstrarea soției, doamna Grudinschi și a fiului lor dl. ing. Adrian Grudinschi, cărora le exprim întreaga mea recunoștință. Unele completări le-am extras din catalogul medalii lor românești¹, precum și din reviste și materiale documentare publicate. Dificultăți ne-au fost create de faptul că, o anumită perioadă de timp, medaliile bătute nu purtau semnătura sculptorului medalist care le-a modelat. Pentru studiile de medalii și medaliile unicate, am avut la

BSNR, LXXXVI-LXXXVII, 1992-1993, p. 269-281